

Abadía de Sant Josep de Clairval

Tardor de 2016

Estimats Amics,

“SENSE aquells que ens han precedit, no seríem res”, deia la Zita de Borbó-Parma, pensant en la seva mare i en les seves ties, dones exemplars i brillants, princeses de la família reial portuguesa. Tenien per principi el següent: “No hi ha res que duri en aquest món, res no és més aleatori que el poder temporal. L’únic que compta és l’amor i res més”. Però, l’agraïment de la Zita s’adreçava bàsicament al seu espòs Carles d’Habsburg-Lorraine, nebot nét de l’emperador d’Àustria Francesc-Josep. Esdevingut emperador durant la tempesta de la Gran Guerra, en Carles, fidelment recolzat per la seva esposa, va fer mans i mànigues per retornar la pau als seus pobles i al món sencer. Mort a l’exili l’any 1922, va ésser beatificat per sant Joan Pau II, el 21 d’octubre de 2004. La Zita, darrera emperadriu d’Europa, el va sobreviure, amb coratge, seixanta-set anys.

Cinquena de dotze fills, la Zita-Maria de Borbó-Parma, neix el 9 de maig de 1892 a Pianore (Itàlia). És filla de Robert de Parma i de Maria Antònia de Bragança, casada en segones núpcies. La pregunta dels orígens de la família es qüestiona freqüentment: “De fet, la gent de Pianore, comenta la Zita, ens considerava dels seus. Els nostres amics de Schwarzau-am-Steinfeld creien que érem austríacs. A Chambord, ens reivindicaven com a francesos (els Borbó-Parma són descendents directes de Lluís XIV). Tot això ens semblava estrany i bonic a la vegada. Però el papà, de tant en tant, ens havia d’aclarir la nostra situació: som prínceps francesos que hem regnat a Parma”. L’exercici del poder polític, que durant molt de temps va ser la tasca de la família de la Zita, és al servei del bé comú: “La política és una expressió qualificada i exigent del compromís cristià al servei dels altres. La recerca del bé comú en un esperit de servei, el desenvolupament de la justícia amb particular atenció a les situacions de pobresa i sofriment, el respecte de l’autonomia de les realitats terrenals, el principi de subsidiarietat, la promoció del diàleg i de la pau en la perspectiva de la solidaritat, han d’inspirar l’acció política dels cristians laics” (*Compendi de la Doctrina Social de l’Església, CDSE, núm. 565*).

El millor remei

La Zita guarda un excel·lent record de la seva joventut: “He tingut una infantesa extremadament feliç i alegre... El doble trasllat d’Àustria a Pianove i el retorn, a la primavera, a Schwarzau, on passàvem l’estiu, era per a nosaltres, criatures, el més gran dels esdeveniments”. Ella recorda: “Si durant les vacances estudiàvem massa poc, segons els nostres preceptors, se’ns feia cosir, arreglar, reparar. I no pas sols la nostra pròpia roba, sinó també la

Carles i Zita d’Habsburg

Drets reservats

de la gent gran i la dels malalts de Schwarzau”. Les noies també s’ocupaven dels malalts sense família: Cap al tard, tornàvem sovint esgotats, i ens havíem de desinfectar com a mesura preventiva vers els més joves. Quan aquesta neteja durava massa, la nostra mare ens recordava: “La caritat és el millor remei contra els riscos de contagi”.

També hi ha temps de descans, en el que els joves principescos poden fer pícnic al seu gust i gaudir fins al vespre de cavalcades, banys i jocs amb els nois del poble. L’educació és ferma, però plena d’amor: “Als nostres ulls, la privació de les postres –rarament imposada– era el pitjor dels càstigs. Els nostres àpats eren senzills: una miqueta més de sucre era una festa... La meua mare era severa, però l’adoràvem. El papà era l’alegria i la bondat personificada. Mai ens va pegar, però quan havia de renyar a algú de nosaltres, ens afectava molt”. Entre ells els nens riuen i xerren; però amb els convidats, s’ha de respectar la jerarquia i fer reverències. Les joves alteses aprenen ràpidament a endevinar la importància dels hostes segons el volum de la pols aixecada pels cavalls o el seguici que els acompanya. “Evidentment, dirà la Zita, ens estimàvem més aquells que aixecaven menys pols!”

La Zita està interna al col·legi de monges de Zanberg, a l’Alta Baviera, quan s’assabenta que el seu pare s’està morint; fou cridat per Déu el 16 de novembre de 1907, abans que ella l’hagués pogut tornar a veure. L’any 1909, la seva mare l’envia a estudiar a Ryde, a l’illa de Wight,

amb les monges de Solesmes, que llavors estaven a l'exili. La seva àvia materna que havia entrat al monestir al quedar-se vídua, n'és la Priora, i la seva germana Adelaida, monja des de feia poc temps també hi era. Allà, la Zita rep ensenyaments de filosofia de gran valor, teologia i música. Dintre la seva ànima neix l'atracció del claustre.

Profecia

Malgrat que la Zita i en Carles es coneixen des de la infància, es tracten amb una alegria cada cop més gran. L'any 1911, l'arxiduc demana la mà a la jove princesa, regalant-li un anell de compromís, que la Zita es posa a la butxaca amb un "gràcies!" entremaliat. El 24 de juny, la Zita i la seva mare són rebudes pel Papa Pius X. Durant l'audiència, el Sant Pare li diu a la noia amb un somriure: "Així us casareu amb l'hereu del tron?". Per tres vegades, la Zita intenta aclarir-li: "Sant Pare, el meu promès és l'arxiduc Carles, l'arxiduc hereu és en Francesc-Ferran". A pesar d'això, el Papa no modifica les seves observacions: "M'alegro moltíssim que en Carles sigui la recompensa atorgada per Déu a Àustria pels favors fets a l'Església". Al sortir de l'entrevista, la Zita murmura a la seva mare: "Gràcies a Déu que el Papa no és infal·lible en matèria política! -Donaré testimoni en el procés de beatificació de Pius X, dirà la Zita, que es tractava d'una profecia que s'ha complert plenament".

Durant una exhibició aèria prop de Viena, els joves són ovacionats. La Zita s'entristeix: "Aquestes aclamacions se semblen als clams d'insurrecció", va remarcar. En Carles s'estranya, però llavors ella evoca la caiguda de la seva família a Parma i dels Bragança a Portugal: "S'ha de ser realista, la nostra vida és fràgil i el poder, efímer". En Carles fa una estona de silenci. Sospesa els mots que ella diu: "Crec comprendre el què vols dir..., però a Àustria és d'una altra manera. Sisplau, no parlem més d'aquestes coses!". La Zita observarà: "Durant alguns anys, no en vàrem parlar més. Va ésser el 24 de març de 1919, just després de passar la frontera per arribar a l'infern de l'exili, que en Carles em va dir: "Tenies raó..." "Vaig comprendre immediatament el què volia dir. -Com m'hauria agradat haver-me equivocat!-", vaig dir amb veu baixa. Aquest va ser el darrer mot de la nostra discussió, millor dit, de la nostra més gran divergència de punt de vista, de tota la nostra vida".

El casament va tenir lloc el 21 d'octubre de 1911, amb tot el luxe que exigeix una de les més grans corts d'Europa. El viatge de nuvis de les alteses va consistir en recórrer amb cotxe l'imperi austrohongarès. En Carles es pot expressar amb les disset llengües que es parlen a l'imperi, en coneix sis perfectament; la Zita apren amb entusiasme els quatre mots de les que li manquen. El 20 de novembre de 1912, dóna llum a l'Otto, el primer dels seus vuit fills. En Carles ha recuperat la seva vida d'oficial de guàrdia, intensificant les seves relacions amb el seu oncle Francesc-Ferran. Des de fa temps, l'arxiduc hereu exposa amb molt de gust els seus punts de vista polítics al seu nebot, preparant-lo d'aquesta manera per a les seves responsabilitats futures.

"En el context del compromís polític del fidel laic, assenyalava el *Compendium*, cal posar una atenció particular a la preparació, pensant amb l'exercici del poder que els creients hagin d'assumir... L'exercici de l'autoritat ha d'assumir el caràcter de servei, que sempre s'ha de dur a terme en el marc de la llei moral per a la realització del bé comú: aquell que exerceix l'autoritat política ha de fer coincidir les energies de tots els ciutadans cap a aquest objectiu, no pas sota una forma autoritària, sinó amb la prevalència de la força moral alimentada per la llibertat" (CDSE, núm. 567).

L'ultimàtum

Un dia, amb motiu d'un sopar familiar, en Francesc-Ferran confessa al seu nebot: "Seré assassinat! Escolta Carles, determinats documents que estan sota clau en un petit cofre són per a tu. Són reflexions, projectes, idees que potser et seran útils. Però, no diguis res a ningú, no vull entristir la Sofia". L'hereu s'havia casat amb la Sofia Chotek -casament morganàtic, ja que l'esposa no tenia els títols de noblesa suficients per esdevenir emperadriu; en conseqüència els seus fills no podien heretar el tron. La Zita comprèn ràpidament que en Carles corre el risc de succeir el seu oncle al capdavant de l'imperi més aviat del previst. El 28 de juny de 1914, en Carles i la Zita s'assabenten, amb molt de dolor, de l'assassinat del príncep hereu i de la seva esposa a Sarajevo, per part d'un nacionalista serbi. "Estàvem curiosament dividits, recordarà la Zita. Per una banda, calia fer tot el necessari per aconseguir la pau. Calia actuar segons el parer de l'hereu al tron assassinat. Per l'altra banda, i s'oblida massa sovint amb el pas del temps, el gran poder que tenia l'imperi Austrohongarès, no es podia permetre deixar-se assassinar l'hereu del tron que representava el futur! En una situació com aquella, cap govern no hauria pas fet com si res no passés!" L'emperador Francesc-Josep creu que no pot eludir el deure de la justícia, i creient-se capaç de delimitar localment el conflicte, dóna un ultimàtum a Sèrbia, que desencadenarà, de fet, l'espiral d'aliances ofensives i la guerra europea. La família de la Zita està dividida: tres fills combatran a l'exèrcit imperial, aliat a Alemanya, mentre que els dos grans, en Sixte i en Xavier, rebutjats per la República francesa en tant que prínceps Borbó, es comprometran amb l'exèrcit belga. La Zita dissimula la seva emoció en el transcurs de la seva trobada familiar a la terrassa de Schwarzau. En Xavier anota al seu diari: "Mai havíem estat tan conscients com en aquest instant de la solidesa dels nostres lligams. Combatim en fronts diferents, però tots estem en el camp dels que defensen Europa contra aquells que volen destruir el nostre continent".

Durant la guerra, la Zita s'encarrega d'inspeccionar els hospitals i de fer-ne informes detallats. Ràpidament, les condicions esdevenen deplorables. Havent predit un desenllaç desastrós de la guerra, l'emperador Francesc-Josep busca una manera de restablir la pau, però els seus consellers i l'esperit del poble influenciat per la propaganda alemanya, s'hi oposen. Encara treballa per aconseguir-ho quan mor a l'edat de 86 anys, el 21 de novembre

de 1916. En Carles esdevé, llavors, emperador. La Zita està animada pel mateix esperit de fe que el seu espòs: "Mil poders, poder únic!, dirà. Totes les forces que, al nostre voltant, s'agiten, puguen o baixen, no són res al costat de l'Únic Poder (Déu) que ens domina. És al seu servei que ha estat l'emperador Carles". La coronació com a sobirans d'Hongria a Budapest, el 23 de desembre de 1916, fa pensar a la Transfiguració de JESÚS en el Tabor abans de la Passió. La corona de les reines d'Hongria és col·locada sobre el cap de la Zita, després la corona de sant Esteve, primer rei d'Hongria, amb la que en Carles acaba de ser coronat, li és col·locada sobre l'espatlla dreta per l'arquebisbe-primat que diu: "Rep la corona de la sobirania a fi i efecte que sàpigues que ets l'esposa del rei i que sempre has de cuidar el poble de Déu. Com més amunt estiguis, més humil has de ser i has de quedar-te amb JESUCRIST". Aquestes cerimònies tan luxoses no fan pas oblidar al matrimoni reial els sofriments del poble colpejat per la guerra: els divuit plats del banquet d'aquest dia varen ser presentats als convidats abans de portar-los als ferits de l'hospital de guerra de Budapest; el ball tradicional es va suprimir.

La Zita reconforta el seu poble

El nou emperador pren ràpidament el comandament efectiu de l'exèrcit; degut a la seva prudència estalvia centenars i milers de vides. Per la seva banda, la Zita reconforta el seu poble i li procura tot el recolzament material que està en les seves mans. Des de 1917, l'emperador intenta aconseguir una pau separada entre Àustria i els aliats (França, Anglaterra, Itàlia). Amb aquesta finalitat envia, diverses vegades, els prínceps Sixte i Xavier amb els governadors de França i d'Anglaterra. Malauradament, diverses maniobres polítiques fan fracassar aquestes temptatives que haurien salvat tantes vides.

"El cinquè manament prohibeix la destrucció voluntària de la vida humana. A causa dels mals i de les injustícies que comporta tota guerra, l'Església pressiona constantment a cadascú de pregar i d'actuar perquè la Bondat divina ens alliberi de l'antiga servitud de la guerra. Tot ciutadà i tot governant està obligat a obrar per evitar les guerres... Mentre subsisteixi el risc d'una guerra, i no hi hagi cap autoritat internacional competent, proveïda de la força corresponent, un cop esgotades totes les possibilitats de solució pacífica, aleshores no es podrà denegar el dret a la legítima defensa (CEC núm. 2307-2308).

L'octubre de 1918, una revolució d'inspiració comunista esclata a Budapest i l'imperi es desfà ràpidament. El 3 de novembre se signa un armistici entre Àustria, Hongria i els poders implicats. Quan la revolució arriba a la capital austríaca, la majoria de guàrdies imperials abandona la seva tasca. Els cadets de l'escola militar es presenten espontàniament per assegurar la protecció del palau imperial de Schönbrunn, amb gran consol per a la Zita, emocionada per aquests joves, el coratge fidel dels quals supera el dels militars veterans. Alguns milers d'obrers socialistes, hàbilment manipulats per esvalotadors republicans, reclamen "en nom del poble" la sortida

dels Habsburg. L'emperador es nega a vessar la sang dels seus pobles que ja tant s'ha escampat, i, l'11 de novembre de 1918, renúncia a exercir les seves funcions, però sense abdicar. La família imperial es retira a una residència de caça, exposada a la inseguretat, al fred, a la malnutrició i a la malaltia. El tinent coronel anglès Strutt, encarregat pel govern britànic de millorar les condicions d'en Carles i la Zita, esdevé un preuat amic. Enfront de les amenaces revolucionàries, aconsella els sobirans de deixar el seu país. En Carles s'hi decideix el 24 de març de 1919. L'exili comença a Suïssa. Des d'allà, intenta un parell de vegades, amb el recolzament moral del Papa Benet XV, restaurar la monarquia a Hongria, però fou en va. Llavors, els aliats exilien en Carles i la Zita a l'illa de Madeira. S'hi instal·len el 19 de novembre de 1921 amb alguns criats, però sense els seus fills, amb els que es reuniran més tard. Varen espoliar els seus bens personals i no varen rebre cap compensació financera de les que els hi havien promès. El clima hivernal és fred i humit i la casa mal escalfada. El 9 de març de 1922, l'emperador agafa una congestió pulmonar; mor el primer d'abril, primer dissabte del mes, dia consagrat al Cor Immaculat de MARIA.

Un gran deure

El 13 de maig, dia de l'aniversari de la primera aparició de la Mare de Déu a Fàtima, la Zita consagra la seva família al Cor Immaculat de MARIA, abans de deixar Madeira per anar a Espanya. D'ara endavant serà regent del seu fill Otto: "Tinc un gran deure polític, i potser que només sigui aquest. Haig d'educar els meus fills segons l'esperit de l'emperador, fent d'ells homes bons que temin Déu. La història dels pobles i de les dinasties –que no té en compte el temps ni la mesura d'una vida humana, sinó mesures molt més llargues– ens ha d'inspirar confiança". A l'agost de l'any 1922, la família imperial s'instal·la a Lekeitio, al país basc espanyol, força a prop de Lourdes, que tant estima la Zita. L'any 1929, l'emperadriu fixa la seva residència a Bèlgica, prop de Lovaina. Porta una vida campestre ordenada i senzilla, cultiva roses i, de vegades, s'ocupa personalment dels vint-i-cinc marrans i cabres de la finca. Per als seus fills, tria escoles catòliques francòfones. L'any 1935, l'Otto aconseguirà el doctorat en ciències polítiques i socials, a la Universitat de Lovaina. El 20 de novembre de 1930, arribada la seva majoria d'edat, esdevé cap de la Casa dels Habsburg.

L'any 1938, en Hitler envaeix Àustria per dur a terme l'Anschluss (unió en vistes a la unificació política dels pobles de la "Gran Alemanya"). El dictador, nascut a Àustria, sempre ha odiat els Habsburg. El 22 d'abril, l'Otto és condemnat a mort per alta traïció, com a conseqüència de la seva oposició al Reich. El 9 de maig de l'any 1940, dia de l'aniversari de l'emperadriu, els alemanys ataquen Bèlgica. A la matinada del dia 10, els bombarders de la Luftwaffe sobrevolen la residència imperial. Els disset ocupants l'abandonen ràpidament per anar a França amb tres cotxes. Dues hores més tard, la casa crema; per l'Otto, es tracta "d'un petit detall de Hitler". La família s'embarca cap a Nova York i s'estableix prop de Quebec,

on els quatre petits acabaran els seus estudis a la universitat catòlica. Els quatre fills grans es guanyen la vida, i defensen els interessos dels seus pobles als Estats Units o a Anglaterra. L'emperadriu representa l'Otto al davant del president Roosevelt; l'11 de setembre de 1943 aquest la rep a Hyde Park. La Zita intercedeix a favor d'Àustria i d'un projecte de federació de pobles del Danubi. Per una altra banda, es deixa la pell per recollir fons i recolzar amb tota mena d'ajuts els seus afers. Per Nadal de l'any 1948, s'instal·la prop de Nova York i du a terme un darrer servei polític a Àustria. Sabent que el senat compta amb excloure el seu país del Pla Marshall, com a conseqüència de la pretesa entusiasta rebuda a Hitler, l'any 1938, l'emperadriu convenç una cinquantena d'esposes de senadors per explicar als seus marits la veritat del que va succeir, restablint d'aquesta manera el que va passar en realitat. Gràcies a elles, els subsidis per Àustria fóren votats.

Entre les monges

Els casaments de tres dels seus fills tornen a col·locar la família a Europa. L'any 1953, la Zita decideix fixar la seva residència al Castell de Berg, propietat dels grans ducs de Luxemburg. Oblata benedictina de Santa Cecília de Solesmes des del 1926, la Zita experimenta una atracció renovada per al claustre. L'Abat de Sant Pere de Solesmes la convenç de no abandonar el món degut a la seva posició social, que li permet actuar a favor d'una Europa, la identitat de la qual és incomprendible sense el cristianisme. De totes maneres, gràcies a una dispensa de Pius XII, la Zita podrà passar temporades entre les monges, en total més de tres anys. La seva néta Caterina, que la veu un dia darrere les reixes del locutori, crida: "Àvia, sou a la presó?! Filleta meva –respon l'emperadriu, sóc jo que estic a la presó o ets tu?" L'any 1959, les autoritats

polítiques li neguen l'assistència als funerals de la seva mare que tenen lloc a l'Alta Àustria, en una propietat Borbó-Parma. En aquesta època, la Zita resideix de forma alterna a casa dels seus fills, a Baviera i a Brussel·les. L'any 1962, s'estableix a Zizers, en el cantó suís dels Grisons.

Llevada, des de les 5 de la matinada, l'emperadriu assisteix cada dia a diverses Misses, medita sobre la Passió de JESÚS, tenint en compte les quinze oracions de santa Brígida, i assíduament resa el rosari. L'any 1982, un acte de l'Alta Cort de justícia administrativa reconeix que la llei de l'exili anti Habsburg no hauria d'haver afectat a la Zita, membre aliada d'aquesta dinastia. El seu retorn triomfal a Àustria, en aquest mateix any, després de seixanta-tres anys d'exili, compta entre les seves més grans alegries. El 13 de novembre, més de 20.000 persones assisteixen a la Missa celebrada amb la seva presència, a la catedral de Sant Esteve, a Viena. Tenint en compte que forçar-la a l'exili no autoritza a abandonar la missió que Déu li va encomanar, ella mai va renunciar als seus títols. No obstant, la seva salut es deteriora: perd la vista i se li fa difícil desplaçar-se. Però els qui l'envolten donen testimoni de la seva gran paciència, a l'espera serena de la mort que li permetrà retrobar-se amb el seu espòs. Morta el 4 de març de 1989, a l'edat de 96 anys, és enterrada a la cripta dels Caputxins, a Viena, amb tot el ritual corresponent a la seva categoria. El seu cor reposa amb el d'en Carles a l'abadia de Muri, a la diòcesi de Bàle. El procés de beatificació de l'emperadriu es va obrir el 2009. Les gràcies obtingudes per la seva intercessió es poden fer saber a l'Associació per a la beatificació de l'emperadriu Zita, Abadia de Sant Pere, plaça Dom Guéranger, 1, 72300 Solesmes – França.

Que nosaltres puguem, seguint el seu exemple, aprendre a servir Déu i el seu regne per al bé del nostre país i d'Europa, fins i tot en les circumstàncies humanament més desfavorables!

Dom Antoine Beauchef

• Per rebre (gratuïtament) la Carta de l'Abadia de Sant Josep de Clairval, cal adreçar-se a l'Abadia, les dades de la qual s'assenyalen tot seguit.

• Rebrem amb molta gratitud totes les adreces de possibles lectors que ens facin arribar.

• Ajuts:

Transferència bancària: Caixa Duero (Madrid): C.C.C. 2104 - OF.:3335 - D.C.: 07 - Núm: 9113949609.

Xecs ordinaris en euros o en dòlars a nom de "Abbaye Saint-Joseph de Clairval".

Targeta de crèdit: cf. la nostra pàgina www.clairval.com

Abbaye Saint-Joseph de Clairval (Ed. catalana) ISSN: 1956-3914 - Dépôt légal: date de parution - Directeur de publication: Dom Antoine Beauchef - Imprimerie: Traditions Monastiques - 21150 Flavigny-sur-Ozerain.

ABBAYE SAINT-JOSEPH DE CLAIRVAL – 21150 FLAVIGNY-SUR-OZERAIN – FRANCE

Fax : 0033 3 80 96 25 29 – E-mail : abbaye@clairval.com – <http://www.clairval.com/>